

1747 44
K
DECANVS,
SENIOR, ET
RELIQVI FACVLTA-
TIS PHILOSOPHICAE
Professores publici,

1605
Omnibus illis, qui Studia Philoso-
phica in Academia VViteber-
gensi adjuvare volunt,

S. P. D.
Leges facult. Philosoph. VVitteb. de priva-
tis Collegiis et tum lectionum
tum Disputationum observandis.

ad Typ. No. II
VVITEBERGAE,
Excudebat Iohann. Schmidt, Anno
M. DC. V.

DECAR
SENIOR

THE PRINCIPLES

OF AGRICULTURE

OF THE SOIL AND THE CLIMATE

OF THE COUNTRY AND THE PEOPLE

OF THE COUNTRY AND THE PEOPLE

OF THE COUNTRY AND THE PEOPLE

OF THE COUNTRY AND THE PEOPLE

OF THE COUNTRY AND THE PEOPLE

OF THE COUNTRY AND THE PEOPLE

OF THE COUNTRY AND THE PEOPLE

OF THE COUNTRY AND THE PEOPLE

OF THE COUNTRY AND THE PEOPLE

OF THE COUNTRY AND THE PEOPLE

OF THE COUNTRY AND THE PEOPLE

OF THE COUNTRY AND THE PEOPLE

OF THE COUNTRY AND THE PEOPLE

OF THE COUNTRY AND THE PEOPLE

OF THE COUNTRY AND THE PEOPLE

OF THE COUNTRY AND THE PEOPLE

X

LEGES DEI OPTI-
mi maximi inventum, & pru-
dentum hominum decretum esse,
sat decantatum est apud omnes,
sine quibus nulla Respublica, nul-
la societas, nullum Collegium flo-
rere & diuturnum esse potest. Lex enim quid cuique
faciendum omittendumve sit, praescribit. Etsi verò
super vacaneum esse videatur, (sicut quondam apud
Spartanos Pausanias iudicabat) ullam priscam
renovare legem, quod legibus conveniret auctoritas
in homines, non hominibus in leges: tamen ubi vel
ignorantia vel malitiosa audacia, in veteres leges
peccatur, eas repetendi, & novis civibus inculcandi
necessitas maxima affertur. Ac quod de rebus publi-
cis in genere diximus, id de Academia eiusque facul-
tatibus dictum putamus, quae suas leges, suum vin-
culum, & quasi animam propriam habent, sine qui-
bus studiis communibus haud fructuose consulitur:
In specie verò Facultas Philosophica, cui Stu-
diorum Philosophicorum gubernatio com-
mendata, prudentissimis & utilissimis legibus, jam

inde à principio fundata Academia, ad bonum
discipulorum usum est circumscripta, ut constet, quid
tum docentes, tum discipuli in studiis Philoso-
phicis facere juxta leges, conveniat. Cum
enim discipulorum ingens esset hic numerus, voluit pri-
mus Academiae fundator, ac Legum nostrarum lator,
eas tales esse, ut inde omnes discipuli fructum insi-
gnem caperent. Proinde duo quasi genera docenti-
um in nostra Facultate esse voluit. Vnum est Profes-
soribus publicorum, qui salario Electorali sustentati,
publicè artes profiterentur, discipulisque sine ipsorum
διδάκτω, artium & linguarum cognitionem liberali-
ter communicarent. Alterum est eorum, qui sibi
conscii de eruditione haud vulgari in artibus & lin-
guis, siue illi sint Magistri, siue etiam Doctores, se-
se ordinariis Professoribus spontè adiungunt, & stu-
diorum quandam κυβένησιν seu συναρχίαν (Maiores no-
stri nominant Regentiam) appetunt, studiaque Phi-
losophica coniunctis viribus, cum publicis Professori-
bus adiuuare cupiunt. Horum promptum, studia
communia iuvandi, animum, magnopere laudamus,
eorumque conatibus favemus, quod in ipsis eum ani-
mum deprehendimus, qui & suae eruditionis supel-
lectilem augere, & partem illius in commune bonum
confer-

conferre non dubitant. Quia verò hi sæpè novitii, & legum Collegii nostri ignari sunt, fit ut benè agendo (hoc est, docendo, legendo & disputando, quod vehementer in ipsis probamus) nonnunquam incautè, non admoniti, contra leges faciant.

Quod nobiscum Senatus Academia iampridem animadvertens, tandem mandato sapientissimo, sub finem proximè præcedentis anni promulgato, hæc & τὰ ξίαν sublatam voluit, decrevitq; ut illi nomina sua apud Decanū Collegii cuiusq; profiterentur: & quæ auctore: quoq; modo explanaturi sint, ederēt. Deinde ut theses singulis vicibus eidē Decano, & si argumentum Philosophicum sit, Doctori etiam eiusdem disciplinæ; item declamationum specimina Oratoria Facultatis Magistro exhiberent. Prætere aut ne eas si-
ve theses, sive declamationes, quantumvis censas, & approbatas, ullo modo typis evulgarent. Postremò ut hori tantum extraordinariis, multoque minus sub Concionibus sacris exercitationes illas privatas tractarent; nec suum tempus esse statuerent, si fortè Professor ordinarius aut absens, aut egrotans, aut etiam certis de causis vacans esset. Hæc Senatus Academicus sapientissimè decrevit, & omnibus ante paucos menses nota fecit. Quæ omnia talia sunt, ut nostræ Facultatis statutis admissim ubique respon-
deant.

deant, ut postea sole clarius fiet, ubi exscripta & repe-
tita nostrae facultatis leges exhibebuntur. Ne igitur de-
inceps ullus eorum sive Magister, sive etiam Doctor
sit, qui legere, seu docere alios, aut disputare priva-
tim volunt: reperiatur, qui ignorantiam prae texere,
& ἀταξίαν in studia Philosophica invehere ausit: vi-
sum nobis est, Leges exscriptas Facultatis nostrae de
privatis Collegiis tum lectionum, tum disputationum
repetere, easque ad immatriculationem, promissionem,
exercitationem, & ad Leges, iuxta quas ad συμβούλειαν
Philosophicorum studiorum admitti queant, referre.
Primo enim qui in Facultate nostra legere & doce-
re voluerint, artium liberalium sint Magistri, & qui-
dem ante annum, vel ad minimum eius dimidium,
promoti: quique eruditionis suae specimen per publicam
disputationem ediderint. Isti nomina sua edant apud
Decanum, quos in matriculam Facultatis ordine in-
scribet. Magistris verò veletiam Doctoribus, nostrae
Facultati non inscriptis hinc regere, legere, aut dispu-
tare, Studiosis etiam tales audire, nequaquam Facul-
tas concedit. Postea receptus ad hanc docendi πραγμα-
τείαν, sequentia Decano & Facultati promittat. 1.
Quod fideliter & pro virili velit consulere honori
atque utilitati Facultatis artium, discentiumque com-
modo, nec non pacem & unitatem in ea sanctè colere.
2. Quod

2. *Quod velit* consona tradere doctrina publica, legere textum certi auctoris, & quidem à Collegio permisi, *quod velit* textum continuare, dividere, & singula à capite ad calcem interpretari. Idem faciant Aristotelis libros explanaturi: *nec legant vellicatim aut saltuatim*, aut suas collectitias meditationes ad calamum discentium dicent, nullum interea certi auctoris textum ad manus habentes. 3. *Quod non impediturus sit* lectiones vel disputationes publicas. 4. *Quod reverenter tractaturus sit* Decanum & Professores Facultatis, ijsq; obtemperaturus in omnibus, quæ Facultatem concernunt. 5. *Quod vocatus à Decano* comparere, & tandem se Decano Facultatis Theologicæ sistere, ibiq; religionem suam, subscriptione sua attestari velit.

His sanctè promissis & præstitis, admissus ad *οὐνεργῶν* *operam Philosophiæ, liberè docebit alios. Tertiò de officio* *συμβοήτων* *seu adiuvantium Magistrorum lex Collegij nostri hæc est: Magistros privatim legentes decet Bonum Facultatis pro virili promovere: eandem domi legendo vel disputando adjuvare: disputationes ordinarias visitare. & spõte vel admonitu Decani publicè disputare. Ultimò, privatarum lectionum & disputationum hæc habemus leges. 1. Quilibet Decanus omnes Magistros & Doctores in Facultate studia iuvantes, sub initium sui Decanatus*

rus semel *convocet*. 2. *Convocati* isti eligant lectiones
& exercitia eo semestri instituenda, ac *Facultatis* de iis
audiant iudicium. Citra enim huius consensum nemo
quicquā in *Philosophia*, aut in linguis legere vel interpretari
debet. 3. *Cum primis* Decanū ac Professorē eius iuen-
tia, in quamlibet lectionem, quoties ea suscipitur,
consentire necessum est. Quare nulla planē significa-
tio ullius exercitii privati fieri debet, nisi ab hisce im-
petretur venia, & *Decanus* id sub notatione nominis
sui ad programma lecturi, testetur. 4. *Electio exercitio-
rum privatorum* discretē instituatur, & diversi di-
versa eligant, ut plerūque *Philosophiæ* partes eo-
dem tempore prælegantur. Quod si aliquid nondum
electum fuerit, *Facultas*, ut eligatur, providebit.
5. *Legantur autem privatim* iidem auctores, qui
publicè prælegi solent: attamen per vices, ne ea, quæ
actu publicè leguntur, eodem tempore à privatis le-
ctoribus proponantur. Quia exitiosum est commu-
nibus studiis imperitam adolescentiam, ab *Audito-
riis publicis*, in quibus *Viri*, tum serenissimi *Electo-
ris Saxonie*, tum *Senatus Academici* iudicio pro-
bati, docent, abduci. 6. *Sedulò etiam caveant
privati Lectores*, ne horas *Lectionibus publicis* de-
stinatas occupent, cum iis ad exercitia domestica
vacent matutina sexta, & duodecima pomeridia-
na, totus item dies *Mercurii* (præter horas, quibus
lacræ

1
sacræ haberi solent Conciones) & sabbathi. 7. Quo-
ties itidem disputatur ordinariè, aut alius Facultatis
actus celebratur, nemo legat publicè aut privatim.
Deniq; theses privatarum disputationum typis neuti-
quam mandentur, nisi ex Professorum numero sit, qui in suæ
professionis materia præsidet.

Hæ sunt privatim legentium & disputantium
leges, quæ, ut per se sunt æquissimæ, & ob primum ea-
rum latorem sanctissimæ: ita studiis Philosophicis
magnum usum præstant, tam Professoribus Philoso-
phia publicis; quàm extra ordinem legentibus, Stu-
diosisq; Philosophiæ addictis. Professoribus publicis
ita ista commodant, ut scire queant, quos adiutores
spontaneos, suorum laborum habeant, quidq; illi, &
quo modo singulis semestribus privatim legant, &
ante lam laborum suorum cum discentiû fructu ab-
solvant. Lectores autem privati hunc fructum ex
hisce legibus capiunt, quod non nisi approbati à Col-
legio, studia Philosophica secundum modum sibi præ-
scriptum, adiuvent. Deinde ne per ignorantiam le-
gum exercitia Philosophica turbent. Ad discentes
deniq; hic usus redit, ut tutius audire possint à Colle-
gio approbatos, ne in modo institutionis in avia exi-
tiosa incauti abducantur, utq; discentes sciant, qui,
quas artes privatim interpretentur, quantoq; tem-
poris

B

poris intervallo tota ^{ἐγκυκλοπαιδεία} artium, veluti in
^{διόλῳ} quodam, seu stadio lectionum reciproco, in no-
stra Academia absolvatur.

Faxit Deus auctor omnis boni, qui radios sapi-
entiarum, à se conditarum, in mente hominis obfu-
scata, relinquit. Et hanc gratam de se famam in ar-
tibus sparsit: ut nos, nostriq³ ^{συνεργοί} docendo; adolescē-
tes autem pari proposito discendo; Deo Et homini-
bus mellificium gratum faciamus. Hoc namq³ iubet
noster summus Magistratus, hoc vult Academia Se-
natus, hoc deposcit discentium ardor, hoc efflagitat
Ecclesia hoc tempore afflictissima. Valete, Et studia
Philosophica, quæ sunt instrumenta propaganda Et
tuenda veritatis cælestis, strenuè cognoscite: ac me-
mores estote Origenis, qui, referente Eusebio, suos
discipulos ad studia Philosophica ideo hortabatur,
quod absq³ hisce resistere hæreticis non possent. P. P.
Anno Christi cIo l^o cV. die X. Februarij.

Quia spatium aliquod esset residuum, visum fuit,
legibus hisce Facultatis nostræ, nuperum Sena-
tus Academici, decretum adiungere, ut singu-
lis fiat manifestum, Senatum Academiae idem senti-
re, eumq^{ue} in prævaricatores nobiscum animadver-
surum esse.

PR O RE-

PRORECTOR ET CONSILIVM ACADEMIAE WITEBERGENSIS.

H *Si & in legibus ipsis non uno loco disertè positum, & diversis temporibus se verè repetitum atq; interdictum est, qua ratione operæ privatim docentium, disputantium, ac declamantium comparatæ esse debeant: tamen, quum necessitas ita deposceret, visum est eadem ista in præsentia breviter inculcare, ut, quoad eius fieri potest, omnis & ignorantiae excusatio præcidatur, & petulantiae protervitas coerceatur. Itaq; iubemus atq; edicimus, uti omnes, qui eam ingenii & doctrinae non tam, ut ille ait, fiduciam, quàm, ipsa quam res exigit, præstantiam habent, ut communia studia privatâ industriâ adiutum ire pulchrum putent; primum, ut nomina sua apud Decanum Collegii cuiusq; profiteantur, & quem Autorem, quoq; modo explanaturi sint, edant: deinde, ut theses singulis vicibus eidem Decano, & si argumentum Philosophicum sit, etiam Doctori eius disciplinæ, itemq; declamationû specimina oratoriae facultatis magistro exhibeant: præterea, ut ne eas ipsas sive theses, sive declamationes, quantumvis censas & approbatas ullo modo typis evulgent: postremò ut horis tantum extraordinariis, multoq; minus sub concionibus sacris exercitationes illas privatas tractent; nec suum tempus esse statuant, si fortè Professor ordinarius aut absens, aut ægrotans, aut etiam cer-*

tis de causis vacans sit. Quæ omnia ut observari etiam
atq; etiam volumus: ita cur observari debeant, causas mul-
tas, easq; satis momentosas habemus. Quas ipsas pluribus explicare-
mus, si legis esset non iubere, sed suadere, & differere potius, quàm
præcipere. Cur tamen disputandi, ac declamandi exercitationes ty-
pis inprimi, ac publicari nolumus, hanc inter primas rationem ha-
bemus, quòd illæ exercitationes, quum à discentibus in literas re-
feruntur, plerunq; luce publica indignæ sunt: sin autem à docenti-
bus præscribuntur, tamen publicatæ hoc habent incommodi, quòd
parentibus, aut patronis fucum, ac fraudem faciunt.
In eam enim opinionem discedunt boni illi viri, liberos, & clientes
suos optimè tempus ac sumptus collocare, et usque adeò, ac tam solidè
doctos, ac disertos per se esse: quos sæpè constat, artium ac lingua-
rum ne prima quidem rudimenta, nisi fortè per somnium, didicisse.
At ipsi pennis istis alienis, & non rarò etiam furtivis exornati, cri-
stas altè tollunt, se mirificè suspiciunt, ac iactant: & sibi tantum
non pavones quidam, aut potius aquilæ videntur, quum re ipsa ni-
hil aliud sint, quum meri graculi. Id quod rei & literariæ, & publi-
cæ quanto detrimento, ac debonestamento sit, experientia loquitur
ipsa. Hæc igitur & singula, & universa ita, ut dictum est deinde
semper fiât: aut qui contra fecerit, sciat, se facti sui contumaciam
gravi, ac se vera animadversione iure meritò luiturum. Promul-
gatum Dominica prima Adventus, M. DC. V.

F I N I S.

Ye 3447

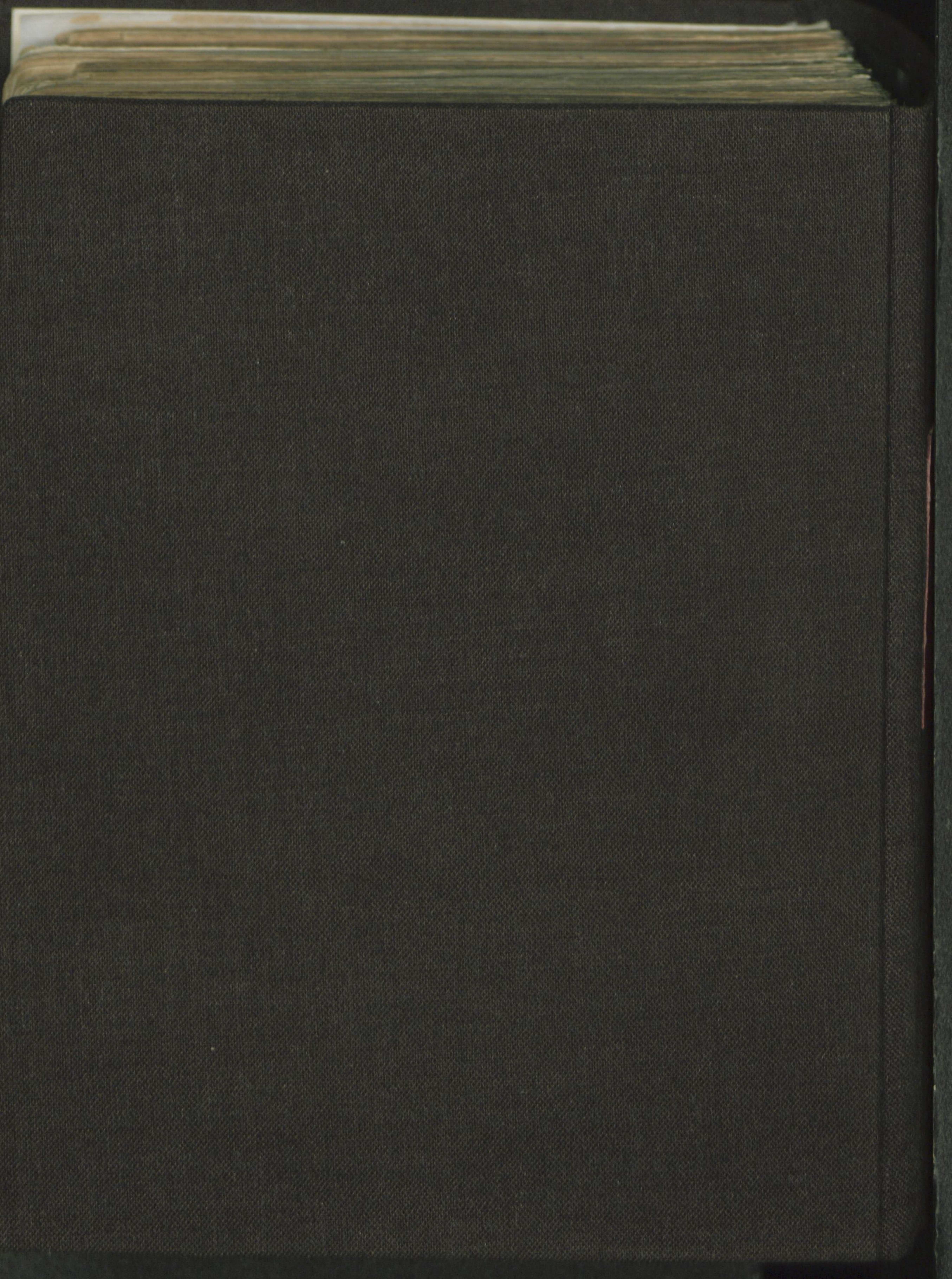
Sb.

V317

03, 2001 Bd.

DECA
SENIOR
RELIQUI

TIS PHIL
Professore

*Omnibus illis, qu
phica in Acade
genfi adjuv*

S. P
*Leges facult. Philos
tis Collegiis
tum Disputatio*

UUITE
Excudebat Iohan
M. D

KODAK Color Control Patches

Kodak

LICENSED PRODUCT

Black

3/Color

White

Magenta

Red

Yellow

Green

Cyan

Blue

© The Tiffen Company, 2000